

Ivan Tarnaj, dipl. ing. šum.

9. 9. 1948. – 24. 2. 2026.

Joso Vukelić

Napustio nas je Ivan Tarnaj lco, omiljeni i veoma cijenjeni kolega, čovjek čiji je životni put bio neraskidivo satkan od stručnoga šumarskoga poziva, težine državničke odgovornosti i nepokolebljive ljubavi prema domovini. Oprostili smo se od erudita iznimno široka i duboka znanja koji je šumarstvo živio u njegovoj punini – od neposrednoga rada u ljepoti slavonskih hrastika do najodgovornijih dužnosti u samom vrhu struke, pa i države. Njegovim je odlaskom hrvatsko šumarstvo izgubilo autentičnoga kreatora i stratega, a mi iznimno dragoga kolegu i prijatelja čiji nas životni kredito trajno obvezuje na savjestan rad i beskompromisnu predanost našem pozivu.

Buran i bogat životni put Ivana Tarnaja započeo je 9. rujna 1948. u Đakovačkoj Satnici, u obitelji Mije i Marije rođene Kružić iz Gorskoga kotara. Osnovnu školu završio je 1962. u rodnom mjestu, Srednju šumarsku školu u Delnicama 1967. godine, a na Šumarskom fakultetu u Sarajevu diplomirao je 1972. godine. Otada je radio u Šumariji Đakovo na različitim poslovima većinom vezanim uz iskorištavanje šuma, vrlo često sudjelujući u inovativnim projektima koje je provodio tadašnji Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Njegovo javno djelovanje započelo je 1985. godine obnašanjem dvogodišnjega mandata predsjednika Skupštine općine Đakovo (danas gradonačelnika), a od 1986. do 1990. bio je zastupnik u Saboru Socijalističke Republike Hrvatske. Potkraj osamdesetih godina prošloga stoljeća, u osvjet hrvatske neovisnosti, bio je nepokolebljivi zagovornik demokratskih promjena. Predvodeći Hrvatsku demokratsku zajednicu u đakovačkom kraju, hrabro je i uspješno proveo Đakovštinu kroz prve slobodne i višestranačke izbore u Republici Hrvatskoj. Neposredno nakon tih povijesnih izbora 1990. godine imenovan je članom prve Vlade u kojoj je postao prvi ministar poljoprivrede i šumarstva u demokratskoj Republici Hrvatskoj. Već u toj prvoj godini mandata inicirao je i proveo korjenitu reorganizaciju hrvatskoga šumarstva, postavljajući čvrste temelje struke, koji su u svojoj biti opstali sve do današnjih dana.

Pod njegovim je vodstvom izrađen i usvojen novi Zakon o šumama, kojim je utemeljeno jedinstveno javno poduzeće za gospodarenje šumama na cjelokupnom državnom teritoriju. Uvedena je naknada za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ) te su jasno definirani izvori i načini funkcioniranja fondova za jednostavnu (JBR) i proširenu biološku reprodukciju

(PBR). Takva je vizionarska organizacija stvorila temeljne preduvjete za održivo gospodarenje šumskim resursima, utemeljeno na načelima potrajnosti, očuvanja biološke raznolikosti i sustavne zaštite šuma u cijeloj Republici Hrvatskoj.

Koncepcija jedinstvenoga javnog poduzeća pokazala se iznimno mudrom i učinkovitom upravo u teškim vremenima ratnih stradanja, oslobođanja i obnove države, kao i u sustavnom zbrinjavanju prognanih djelatnika i stradalnika Hrvatskih šuma. Tijekom tih ratnih godina ministar Tarnaj donosio je i provodio sudbonosne odluke Vlade Republike Hrvatske, no suradnici ga ponajviše pamte kao čovjeka koji je više vremena provodio u ratnom vohoru svoje Slavonije nego u zagrebačkom kabinetu – uvijek uz narod i prirodne resurse tamo gdje je bilo najteže. U razdoblju od 1990. do kraja 1994. godine Ivan Tarnaj obnašao je ministarsku dužnost u dva mandata u četiri hrvatske vlade, uz prekid od osam mjeseci tijekom 1992. i 1993. godine kada je bio član u Zastupničkom domu Hrvatskoga sabora.

Za izniman doprinos stvaranju i oslobođanju Republike Hrvatske Ivan Tarnaj odlikovan je visokim državnim priznanjima: Spomenicom Domovinskog rata (1993.), Spomenicom domovinske zahvalnosti (1995.), Redom Ante Starčevića (1995.) te Redom Danice hrvatske s likom Blaža Lorkovića (1995.). Njegov predani rad prepoznala je i struka dodijelivši mu brojna priznanja, među kojima se ističu povelje Hrvatskoga šumarskoga društva (1997.) i Šumarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1998.).

Svoj je profesionalni put nastavio u Zagrebu kao direktor Centra Belišće d.d. sve do 1. srpnja 1998. godine, kada ga je Vlada Republike Hrvatske imenovala direktorom Javnoga poduzeća Hrvatske šume. Na tu je odgovornu dužnost stupio s jasnim ciljem: riješiti nakupljene probleme u sektoru, osobito na osjetljivom sjecištu šumarstva i drvne industrije. I na toj je dužnosti postigao zavidne rezultate. Nakon što je do ožujka 2000. bio na čelu Hrvatskih šuma, karijeru je zaokružio kao voditelj Službe za lovstvo, ostavši posvećen struci do mirovine 2008. godine.

Umirovljeničke godine, premda naizgled opuštenije i posvećene obitelji i prijateljima, Ivan Tarnaj ispunio je neumornim intelektualnim radom. Pročitavši stotine djela iz povijesti i filozofije te ispisavši tisuće stranica vlastitih zapažanja, dodatno je produbio svoja promišljanja o svijetu,

životu i društvu. Ipak, šumarska struka ostala je u samom središtu njegova bića, pa 2017. godine u Šumarskom listu objavljuje strateško promišljanje: *Hrvatsko šumarstvo u 21. stoljeću – moguća budućnost – prijedlog za razmišljanje*.

U tom je radu beskompromisno analizirao nezavidno stanje u sektoru, upozorio na ključne probleme i ponudio konkretna rješenja, prožimajući tekst pozitivnim primjerima i mislima svjetskih autoriteta koje je vješto povezao s vlastitim bogatim iskustvom. Pritom nije skrivao duboko nerazumijevanje za ravnodušnost i oportunitizam onih koji šutke pristaju na diktat nekompetentnosti, upućujući snažan apel za nužnu i hrabru transformaciju hrvatskoga šumarstva.

U tom se tekstu prisjetio znamenitoga predavanja Maxa Webera iz 1919. godine *Znanost kao poziv*, iz kojega je kao temeljnu vrlinu izdvojio intelektualno poštenje. Ono za Webera nije trpjelo pasivno iščekivanje, već je nalagalo bespogovorno prihvaćanje posla i nepokolebljivo izvršavanje „zahtjeva dana“. Spomenuo bih i jedno kasnije Weberovo predavanje *Politika kao poziv* koje neodoljivo podsjeća na karakter i stav Ivana Tarnaja. U njemu autor ističe da istinski lider mora posjedovati strastvenu predanost cilju, dubok osjećaj odgovornosti te rijetku mjeru da stvarnost sagledava realno i trezveno, lišen velike emocionalne opsjednutosti. Upravo su te premise prožimale Tarnajevo političko, stručno i ljudsko djelovanje. One i danas stoje kao putokaz stručnjacima spremnima donositi ispravne, pa i teške odluke, bez obzira na cijenu koju za njih moraju platiti.

Dragi naš prijatelju, osjećam duboku potrebu istaknuti barem još neke od vrlina koje smo upoznali mi koji smo imali povlasticu biti Tvoji suradnici i poznavati Te iz neposredne blizine. Krasio Te duh znatiželjnoga i autentičnoga vizionara i lučonoše – čovjeka britka uma i otvorena srca, koji je znao biti tvrd i nepokolebljiv, ali je u svakom trenutku ostajao empatičan i pravičan.

Tvoja je znatiželja bila snažan unutarnji imperativ, stalna potraga za dubljim razumijevanjem svijeta i traganje za odgovorima izvan očiglednih okvira. Ta otvorenost prema različitim sferama znanja oblikovala je Tvoje ljudsko iskustvo i bila izvoriste Tvoga neumornoga intelektualnoga i proaktivnoga djelovanja. Kao istinski vizionar rješavao si probleme spajajući realnost s vizijom, posjedujući rijetku odlučnost da tu viziju pretvoriš u stvarnost. Vizionari ne dopuštaju da ih sputaju sitni detalji svakodnevice; oni su zagledani u daleke ciljeve i transformaciju sustava. Upravo Ti je taj širi pogled donio karizmu i komunikacijsku vještinu kojom si mobilizirao ljude oko zajedničkoga cilja, pretvarajući vlastitu ideju u naš snažan, kolektivni pokret.

Posljednjih pet godina narušeno zdravlje usporilo je Tvoj život, dotad prepun misli, razumijevanja, energije i nesebične

potpore onima koji su je zaslužili. Sjećamo se našega posljednjega većega druženja u svibnju 2024. godine, kada si u kratkom monologu najavio svoj odlazak – tiho, u krugu najuže obitelji, bez mnoštva, protokola i počasti koje Tvoja veličina nesumnjivo zaslužuje. Povukao si se dostojanstveno, uslijedio je tek pokoji, sve kraći telefonski razgovor ili sjećanje, dok su savjeti i ideje polako utihnuli. Liječenje za Tebe nije bilo opcija – živio si na svoj način i otišao si pod vlastitim uvjetima.

I na kraju dragi prijatelju, pokušavam Tvoj odlazak sagledati kroz prizmu Tvojih omiljenih filozofa i pisaca o kojima si često i strastveno raspravljao. To je ponajprije bio F. Nietzsche koji je o smrti pisao s naglaskom na vlastitu volju i potpunost življenja, odbacujući strah od kraja u korist „slobodne smrti“. Njegova je poanta da smrt ne smije biti nešto što nam se dogodi kao nesreća, već bi trebala biti kruna svjesno proživljena života. On zagovara smrt kao čin slobode, a ne kao kapitulaciju pred bolešću ili starošću. Tvoj omiljeni pisac bio je Meša Selimović čija su djela ostavila snažan trag na Tvoje sarajevske godine, ali i kasnije. Meša sugerira da je smrt strašna samo onoliko koliko nas zaborave; dok god postoji sjećanje ili zapis, čovjek na neki način prkosi tom „sigurnom saznanju“.

I dok se danas s tugom, ali i dubokim ponosom opraštamo, znamo da lco ne odlazi u zaborav, on ostaje trajno prisutan u samim korijenima hrvatske šumarske struke. On je znao da se budućnost ne čeka pasivno, već da se ona gradi vlastitim djelom i nepokolebljivim stavom. lco nije gradio samo institucije i zakone, on je svojim primjerom gradio ljude, ulijevajući im samopouzdanje i snagu. Nedostajat će nam njegova analitična misao i ona jedinstvena energija kojom je pokretao ljude, mijenjao sustave i budio nadu tamo gdje je bila najpotrebnija. No, u nama, njegovim prijateljima i suputnicima, ostaje onaj neizbrisivi, topli trag zajedništva koji je kovan u maglovitim lovačkim jutrima i onim dugim i opuštenim noćima ispunjenim radošću druženja i istinskim prijateljstvom.

Za kraj, dragi naš lco, čuvajući sjećanje na Tvoj lik i djelo, osjećamo duboku ljudsku i profesionalnu dužnost trajno njegovati spomen na sve što si izgradio. Jer, tko smo mi ako zaboravimo one koji su nam krčili put? Upravo time potvrđujemo svoju pripadnost onima koje obuhvaća bezvremenska misao J. F. Kennedyja, izrečena tek nekoliko tjedana prije njegova tragičnoga kraja: ***Nacija se ne prepoznaje samo po ljudima koje stvara, nego i po ljudima koje pamti, po ljudima kojima odaje počast.***

Počivaj u miru, dragi prijatelju, a Tvoj duh neka ostane slobodan – ***dok mu njive sunce grije, dok mu hrašće bura vije.***

... kroz 250 godina prisutne struke i znanosti stvorili smo autentični model gospodarenja šumama s učinkom, čiji je rezultat prirodnost naših šuma koja se odlikuje stabilnošću strukture ekosustava, koji u najširem smislu ima pozitivan opći utjecaj na ukupno hrvatsko gospodarstvo i društvo u cjelini. Kroz to dugo razdoblje šumarska je struka i šumarska znanost možda jedina koja može reći da je produkt vlastitog shvaćanja, vlastitog izbora i vlastitog provođenja na znanstveno utemeljen način stvorila autonomnu i originalnu metodologiju, za razliku od svih drugih gospodarskih grana koje su u najvećoj mjeri svoje industrijske politike zamislile, i to još uvijek čine na iskustvima drugih zemalja. U takvoj situaciji postaje potpuno nerazumno i neshvatljivo da politički odlučujući autoriteti zanemaruju ovu kapitalnu činjenicu i odvažuju se donositi zaključke, davati smjernice i izdavati naloge za provođenje određenih politika, a da pritom o posljedicama učinjenog nemaju niti slutnje, a kamoli svijesti. Argument sile, a ne sila argumenta ovdje je na djelu, isto kao i kratkoročni političko populistički učinak, a stvarna dugoročna štetnost takvog ponašanja, bez grižnje savjesti, prenosi se na buduće generacije, kao što je uostalom to bilo tijekom čitave naše povijesti. Naša je osobitost da odgodimo račun za svoje odluke, kao da će vrijeme samo po sebi poništiti negativne učinke naših izbora. Svi mi itekako znamo da život ne funkcionira na taj način. ... Najnepoštenije je da podmirenje naših računa ostavljamo svojim unucima. Taj moral, ako baš hoćete, niti je ljudski, niti kršćanski...

Ivan Tarnaj: Hrvatsko šumarstvo u 21. stoljeću - prijedlog za razmišljanje. Šumarski list 3-4/2017. s.174